

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА ЗА ОДБРАНУ

Веће одсека специјалистичких студија Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу, на својој седници од 08. марта 2018. године, одобрило је тему *Слушање музике у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената* кандидата Александре Гаћеша, именовало др Милену Ђурковић-Пантелић за ментора, и такође, именовало је Комисију за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада - смер Музичко сценски израз.

Комисија је именована у следећем саставу:

Др Миlena Ђурковић - Пантелић, професор струковних студија за ужу област Музичка култура, **ментор**;

Др Ружица Јовановић, професор струковних студија за ужу област Филолошке науке - језик и књижевност, **председник**;

Др Анђелка Лазић, професор струковних студија за ужу област Филолошке науке - језик и књижевност, **члан**.

Кандидат:

Александра Гаћеша бр. инд. 5/17 СМ студент специјалистичких студија – смер Музичко сценски израз.

Наслов специјалистичког рада:

Слушање музике у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената

Преглед специјалистичког рада:

Специјалистички рад је изложен у две велике целине: теоријска разматрања (у оквиру којих се налази 5 поглавља) и методологија истраживања са резултатима истраживања), на 54 странице. Од тога, 38 страница односе се на основни текст, једна страница је литературе (14 библиографских јединица), а 1 страница су прилози. Рад садржи 11 слика, 1 табелу и 6 графика.

Вредновање појединих делова специјалистичког рада:

Традиционални музички инструменти Србије представљају културно богатство које мора бити сачувано од заборава. Иако већи број инструмената није у употреби, они заслужују да не буду заборављени. Борба за очувањем традиције нашег народа огледа се и у преношењу информација о музичким инструментима, који су од изузетног значаја, на

децу. Процес ширења националне свести и љубави ка цивилизацијским тековинама наше земље преноси се и на музиколошку сферу, а самим тим и на упознавање деце са традиционалним музичким инструментима које су наши преци правили и очували. Наш задатак је само да их брижљиво негујемо и преносимо новим генерацијама, јер су они значајни за културну традицију српског народа.

Кроз ову тему и сам рад дефинисаћемо значај слушања музике за децу, као и вишеструки утицај ове музичке активности на упознавање традиције и традиционалних музичких инструмената. Фокусираћемо се на значај слушања музике, правилног одабира музичких композиција и методске поступке које васпитач треба да примени у раду са децом у вртићу. Затим ћемо се упознати са најбитнијим карактеристикама традиционалних музичких инструмената и правилним поступком слушања музике путем којег ће дете моћи да препозна традиционалне музичке инструменте које је упознао током слушања одабране музике.

Након елаборирања свих поменутих тврдњи у раду, желели смо да проверимо делотворност овакве примене музике, па смо креирали стимулативни програм чијом применом деца препознају традиционалне музичке инструменте по звуку. Овакав начин експерименталног истраживања обавили смо са децом из ПУ „Наше дете“, из Шапца. Ток истраживања, резултате и анализу података смо приказали статистички, и на основу њих изнели закључке и делотворности примене овако конципираног начина рада.

1. Проблем истраживања

Након теоријског дела рада, приступамо дефинисању проблема истраживања:

Да ли се путем слушања музике могу успешно препознавати традиционални музички инструменти по њиховим звучним карактеристикама?

2. Предмет истраживања

Након постављеног проблема, приступамо дефинисању предмета истраживања:

Утицај слушања одабраних музичких композиција на успешно препознавање традиционалних музичких инструмената по њиховим звучним карактеристикама.

3. Циљ истраживања

Након постављеног предмета, приступамо дефинисању циља истраживања:

Испитати да ли деца предшколског узраста након слушања одабраних музичких композиција могу успешно препознавати традиционалне музичке инструменте по њиховим звучним карактеристикама.

4. Задаци истраживања

На основу постављеног циља, приступамо дефинисању задатака истраживања:

- 1) Утврдити ниво успешности слушања музике у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената по њиховим звучним карактеристикама.
- 2) Утврдити да ли музичке активности слушања одабраних композиција са традиционалним инструментима утичу на дечје интересовање о фолклору наше земље.
- 3) Утврдити који традиционални музички инструмент деца предшколског узраста најлакше препознају по његовим тонским карактеристикама.
- 4) Утврдити да ли деца предшколског узраста могу да идентификују све традиционалне инструменте које су путем слушања музике упознали и на основу тог знања издвоје инструменте из композиција за камерне ансамбле.

5. Хипотезе истраживања

Основна хипотеза истраживања:

Претпостављамо да деца предшколског узраста након слушања одабраних музичких композиција могу успешно препознавати традиционалне музичке инструменте по њиховим звучним карактеристикама.

Подхипотезе истраживања су:

- 1) Претпостављамо да је ниво успешности слушања музике у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената по њиховим звучним карактеристикама веома висок.
- 2) Претпостављамо да музичке активности слушања одабраних композиција са традиционалним инструментима умногоме утичу на дечје интересовање о фолклору наше земље.
- 3) Претпостављамо да је традиционални музички инструмент који деца предшколског узраста најлакше препознају по његовим тонским карактеристикама фрула.
- 4) Претпостављамо да деца предшколског узраста могу успешно да идентификују све традиционалне инструменте које су путем слушања музике упознали и на основу тог знања издвоје инструменте из композиција за камерне ансамбле.

6. Популација и узорак истраживања

Популацију у овом истраживању чине деца предшколског узраста из две васпитне групе која похађају ПУ „Наше дете“ у Шапцу, тачније вртић „Пчелица“. Да бисмо

установили успешност слушања одабраних музичких композиција у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената, одлучили смо се да једну групу испољимо експерименталном програму, а друга група ће учествовати само у почетном и завршном мерењу. Као узорак истраживања одабрали смо две припремно предшколске групе из вртића „Пчелица“, у којима је број деце изједначен по бројности и полу (20 деце, дванаест дечака и 8 девојчица у свакој групи).

Узорак истраживања чини 40 деце која ће учествовати у истраживању, од којих ће једна група бити контролна (20 деце), а друга група бити експериментална (20 деце).

7. Методе, технике и инструменти истраживања

Метода коју ћемо користити у сврху истраживања је експериментална метода, јер нам она омогућава да испитивањем дођемо до репрезентативних података.

Технике које ћемо користити у сврху истраживања су посматрање и скалирање, а као мерни инструмент одабране су скале процене. У скалама процене бележићемо успешност препознавања традиционалних музичких инструмената.

8. Организација и ток истраживања

Истраживачки експериментални програм реализован је у априлу 2018. године и трајао је 4 недеље. У њему су учествовала деца из контролне и експерименталне групе. Контролна група учествовала је у првој контролној активности и последњој завршној када су вршена мерења. Експериментална група учествовала је у свим фазама истраживања. Експериментални програм је заснован на 8 музичких активности: 2 активности недељно. Од сваке врсте традиционалних музичких инструмената (аерофони, кордофони и мембрафони) одабран је по један представник за упознавање са децом: фрула, тамбурица и даире. Тачност препознавања звука музичких инструмената бележена је у скалама процене направљеним у Microsoft Word 2010 програму и садржи иницијале деце, датум, опис активности, задатак који деца треба да остваре на тесту и њихову тачност препознавања инструмента.

9. Статистичка обрада података

Податке прикупљене истраживањем приказаћемо статистички и аналитички, уз помоћ програма Microsoft Office 2010. Подациће бити приказани уз помоћ графикана или текстуално.

Закључна разматрања

Реализацијом истраживачког рада дошли смо до сазнања да деца уживају у музичким активностима упознавања са традиционалним музичким инструментима. Током упознавања са даирама, тамбурицом и фрулом, као представницима три различите групе музичких инструмената, код деце се јавила жеља за упознавањем српске традиције, фолклора, начина живота, светковина и догађаја када се свирало и певало уз традиционалне инструменте, обичаја, игара и сл. У договору са васпитачима, они су након завршетка истраживања продубили тему и изводили друге активности којима су употпунили дечје сазнање о историји и начину живота наших предака. Тиме је потврђена наша подхипотеза која је гласила: „Претпостављамо да музичке активности слушања одабраних композиција са традиционалним инструментима умногоме утичу на дечје интересовање о фолклору наше земље.“

Деца су током упознавања највише познавала даире, које су виђала и раније. Наше изненађење било је када смо схватили да деца нису најлакше препознавала звук даира, већ фруле. Звук фруле су најлакше препознавала и деца контролне и експерименталне групе. Тиме смо потврдили још једну посебну хипотезу: „Претпостављамо да је традиционални музички инструмент који деца предшколског узраста најлакше препознају по његовим тонским карактеристикама фрула.“

Уверени да ће мали број традиционалних музичких инструмената са којима смо упознали децу допринети да она са лакоћом препознају исте из композиција за камерне ансамбле, негирали смо. Деца из контролне групе, која су учествовала само у првој и завршној фази нису у великом броју успевала да препознају традиционалне музичке инструменте из композиција за камерне ансамбле, али ни деца из експерименталне групе нису успевала све инструменте да идентификују тачно, иако су била знатно успешнија него контролна група. Сматрамо да би деца то са лакоћом савладала да је програм рада трајао дуже. Са лакоћом су препознавала визуелни изглед инструмената, али за препознавање звучних карактеристика потребна је развијена музичка перцепција и музичка меморија. Тиме смо негирали подхипотезу која је гласила: „Претпостављамо да деца предшколског узраста могу успешно да идентификују све традиционалне инструменте које су путем слушања музике упознали и на основу тог знања издвоје инструменте из композиција за камерне ансамбле.“

На самом крају истраживања дошли смо до закључка да деца која се у дужем временском периоду изложе слушању музичких композиција у којима се чују традиционални музички инструменти са лакоћом препознају звучне карактеристике истих, јер нам је наше финално мерење са експерименталном групом то и потврдило. Самим тим, потврђена је и основна хипотеза која је гласила: „Претпостављамо да деца предшколског узраста након слушања одабраних музичких композиција могу успешно препознати

традиционалне музичке инструменте по њиховим звучним карактеристикама.“ Тако да можемо да кажемо да смо делимично потврдили и нашу подхипотезу: „Претпостављамо да је ниво успешности слушања музике у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената по њиховим звучним карактеристикама веома висок.“

Резимирајући целокупан процес рада са децом на упознавању традиционалних музичких инструмената допринео је и едукацији нас самих, али и васпитача о значају коришћења нашег фолклорног и традиционалног блага. Деца су са одушевљењем прихватила овакав вид активности и водила нас кроз читав процес. Њихово интересовање побудило је жељу и код нас самих за додатним ангажовањем и изменама у самом раду, које су допринеле дечјем уживању у целокупном процесу. Сами васпитачи добили су и месечну тему коју су касније проширили у корелацији са свим методикама. Са децом су испланирали и рад на усвајању народних традиционалних игара, народних бајки и песама, фолклорних игара и других значајних историјских заоставштина наше богате историје. Да бисмо очували нашу традицију и фолклор, морамо побудити интересовање и код најмлађе деце, а то можемо учинити само ако смо упознати колико мало труда и воље то захтева од нас.

Оцена специјалистичког рада:

Специјалистички рад је написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Резултати истраживања изложени су систематски, од поставке проблема и прегледа релевантних резултата до теоријског образложења и приказа практичних резултата. Начин приказа и тумачење резултата у потпуности су прилагођени карактеру обрађиваног проблема. Рад садржи практична и теоријска знања, умења и вештине. Коришћена је доступна, савремена стручна литература. Рад показује способност кандидата за сагледавањем стручних проблема, даља стручна истраживања, као и мењања васпитне праксе.

Предлог:

На основу укупне оцене специјалистичког рада, односно увида у резултате истраживања, начина како су ти резултати интерпретирани и стручне зрелости кандидата, Комисија за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада - смер Музичко сценски израз, једногласно се сложила да се рад **Александре Гаћеша** под насловом *Слушање музике у функцији препознавања традиционалних музичких инструмената*, одобри за одбрану.

У Шапцу, 29. јуна, 2018. године

Комисија:

др Милена Ђурковић-Пантелић, ментор

др Ружица Јовановић, председник

др Анђелка Лазич, члан